

Vlas, dat opeens in volle vlam kan staan. Vlas, dat met één vonk in vuur kan omgezet. Als vlas zonder verwekracht tegen die vonk. Zoo er geen bluswater slijngs komt, op eenmaal weg en verloren.

Wie vlas op zijn zolders heeft, is o, zoo voorzichtig met licht, en past wel op dat er geen vuur bijkomt. Het is hem als een kruittoren. Met één vonk kon alles weg zijn.

En nu zoo is ook uw hart, en daarom be- taamt ook u zoo het uiterste der voorzichtigheid.

Of erger nog, eens komt de ure, dat al uw voorzichtigheid u niet meer bat zal. Die ure, waarvan Jesaja roept: dat vlas en vonk zal branden, en dat er niemand is die blusschen kan.

De vreeslijke ure van het sabbatblusscheilig vuur, dat eeuwige vuur in de buitenste duisternis. Geen vlam, maar een eindeloos donkere walm.

En daarom, wat we u bidde, speel niet met dat vuur, en doe er uw kind niet mee spelen. De macht van die vreeslijke vonk is zoo ontzettend.

En opdat in die ure, die komt, uw ziel voor die vernieling gevrijwaard blijve, zoek omringd te worden door de wateren die blusschen kunnen, nu nog in het heden der genade.

Wie wonen mag aan de wateren des levens, op dien heeft dat vuur dan geen vat.

Dien deert het niet.

Die zal van verre dien vreeslijken gloed aanzien, maar hem zal geen haer gezegd worden. o, Wel u, zoo ge de reukte die frische wateren nu reeds van verre reikt, zoo ge den Blusser van het vuur der zonde kent, en de Heere als een schild en rondas om u is geworden.

Dan wordt, wat hier vlas was, daar als diamant en als robijnen en de kloze zal te breed zijn, geen vonk zal kunnen overspatten, en uw ziel zal opluizen en wassen in uw Heere.

KUYPER.

Amsterdam, 1 Juli 1837.

Wat terstond te doorzien viel voor wie niet wilens blind was, komt nu reeds uit: De Synodale Hierarchie is met de afsnijding der Doleerenden nog volstrekt niet uit het gemeen. De logica van haar valsche beginsel blijft doorspoken.

Reeds nu is aan de Classicale Genootschapskerk door den heer J. van Loon van Kinswerd, dit volgend adres aan de Genootschapsynode ter inzending aanbevolen:

De classis van ... overwegende, dat ten overzichte der doleerenden zich voornemens deed de Ned. Herv. Kerk (christen) de thans vigeerende reglementen der kerk niet anders gehandeld kan worden dan door de hoogere kerkebesturen voor het tegenwoordig geschiedt;

Overwegende, dat de desbetreffende dat voortdurend ontzeten van acht en halfmaatschap om overtreeden, die in ieder geval met geloofswaardigheden in nauw verband staan, les zeer droevig is en geen ander gevolg kan hebben, dan dat de eerbied voor het kerkelijk en godsdienstig leven hoe langer zoo meer onderrand wordt;

Overwegende dat de grandoorzaak, waarmede in den laatste tijd zoveel troebelen zijn ontstaan en voor het vervolg ook, zooveel andere ellende kan voortspuiten, en in allen gevallen is in den te dwongen samenhang van gemeenten en deelen van gemeenten, die in opvatting van den godsdienst zoo sterk uiteenloopen;

Overwegende, dat op alle welgeind, tot welke godsdienstige richting ook behoorende, de verplijching rust niet strikbelok weg te nemen, waardoor de Ned. Herv. Kerk vreesdare vreesdare ten instrument te zijn tot berodding van den godsdienst;

Overwegende, dat dit strikelok voortgevoerd zou weggelaten zijn, indien in de reglementen der kerk een wet werd opgenomen regelende de uitbreiding van gemeenten en, onder vast te stellen voorwaarden, ook van gedeelten van gemeenten met het kerkverband, met behoud van voortgevoerde afsnijding overtreeden, en onder voorbehoud dat alle godsdienstige doeleinden zullen worden aangevoerd;

Overwegende, dat het Koninklijk besluit van 10 Sept. 1833 Staatsbl. no. 102, Art. 1 al. 3, de gelegenheden opent om in overleg met de hooge regering tot zulk een wet te komen;

Overwegende dat reeds in 1829 een voorstel daarmede in niet weinige classicale vergaderingen bij al van personen van verschillende richting een openend oer vond en door de Synode aan de Synodale commissie ter nadere overweging is aangeboden, maar sinds door de Amsterdamsche troebelen op den achtergrond is geraakt;

Overwegende, dat wel door het voorhanden zijn van zulk een wet op de uittreding de Ned. Herv. Kerk een zware proef zou hebben te doornemen, maar ter andere zijde op goeden grond op de machin der traditie mag worden gebouwd, ten gevolge waarvan niet dan om zeer dringende en dan ook innerlijk noodzakelijke redenen zal worden losgelaten wat zooveel eeuwen verbanden was;

Overwegende, dat blijkens de geschiedenis van den godsdienst steeds nieuwe groeperingen zich vormen, hetwelk in den eestel voor de onderlinge partij met zeer martelschap gepaard gaat, maar dat voort en ten tijde van de erkenning van het onbillijke daarvan, de redelijke verplichting geboden wordt dergelijke onrechtmatigheid voor het vervolg onmogelijk te maken;

Overwegende, dat ook de Staat geacht kan worden bij een gemode opvolging van hun kerkelijk vraagstuk het grootste belang te hebben en daarom met grond op zijn medewerking gerekend mag worden;

Geelt aan de Synode kennis van deze hare gevoelens, en ten sterkste op aandringerende om in de hier aangegeven richting de oplossing van het kerkelijk vraagstuk te zoeken en op de haar meest geschikt voorkomende wijze het tot stand komen van zulk een wet voor te bereden.

Opmerkelijk is in dit adres vooral, dat reeds nu de zedelijke krenking der Doleerenden onverbloemde afkeuring vindt.

En nog opmerkelijker is het, dat, naar de Hervorming meedeelt, op de Algemeene Predikantenvergadering in geheel gelijken zin geoordeeld werd.

Op den Universiteitsdag is ook dit jaar een meeting gehouden.

Een meeting niet over alle denkbare onderwerpen, maar over een bepaald onderwerp.

Over dit bepaalde onderwerp niet in vagen zij, maar over bepaalde stellingen, dit onderwerp rakende.

En dat wel over stellingen die niet pas op de meeting werden medegedeeld, maar vooruit bekend waren gemaakt.

Is het nu juist gezien of niet, dat wie bij zulk een debat het woord wil vragen, het alleen vragen mag voor of tegen die bepaalde stellingen?

En zoo dit waar is, gaat dan niet buiten de orde, wi op zulk een meeting uitsluitend een geheel ander onderwerp als hoofdpunt ter sprake brengt?

Toch deed Ds. Littooy dit.

Geheel buiten de stellingen om, kwam hij de vraag bespreken, in hoeverre een Theologische faculteit al dan niet van de kerk moet uitgaan.

Hem kon dus niet anders dan van kort beschied gediend worden.

En nu, nu hij hem de fout was dat hij buiten de orde ging, komt hij én in de Zeeuw én in de Basuin zich beklagen.

Dit nu is onredelijk.

Dit mag hij niet.

Eenvoudig omdat zoomin hij als iemand boven de wet staat.

Voor het overige is ook heel zijn betoog in zijn conclusie onjuist.

Een Theologische faculteit staat niet op zichzelf, en kan niet anders bestaan dan als deel van een Universiteit. Het woord zelf van faculteit bewijst dit.

Een Theologische faculteit kan dus ook niet los naast de vier overige faculteiten worden geplaatst of er aan worden gehecht, maar moet er organisch uit gegroeid zijn.

En het eenige wat noodzakelijk is en ook onzerzijds steeds is toegegeven, is, dat ook bij een Universiteit, dat deel der Hoogeschool, dat aan de Godgeleerdheid gewijd is, noodzakelijk en naar goddelijk recht in verband moet staan met de kerk.

In de Boodschapper werd kort geleden aanmerking gemaakt op een gebed.

Niet alsof dit gebed op zichzelf óf min eerbiedig óf min smeekend óf of valschen grond neergelegd ware geweest, maar wij de voorganger bij dit gebed den uitgang der broeders in 1834 voorbij was gegaan.

Dit vatten we niet recht.

Gelijk ieder weet, is er sedert 1816 aanhoudend protest en verzet geweest tegen de invoering der Synodale organisatie.

De Classis van Amsterdam, Schotsman, Molenaar, de Kerkerad van Axel en elders, De Coek van Urum, Van Velzen, Brummellamp, Kohlbrugge, Ledeboer, Buddingh, Witteveen, Van Dijke, Kocken van Moerdijk, en nu de Doleerenden, ze hebben zich allen, zonder onderscheid, uit begeseld tegen deze Synodale Hierarchie gesteld, en in zwakheid en ieder op zijn eigen wijs, onder veel smaad, en soms onder vervolping, altoos met opoffering van veel dat hun lief was, de eere van Koning Jezus weer in zijn kerk zoeken op te richten.

Maar is dit nu oorzak, om steeds den eisch te stellen, dat een ieder gedurig het verzet, waarbij wij persoonlijk het naast betrokken waren, gedanken zal?

Bestond er onzerzijds eenige zucht, om een dezer bewegingen te miskennen, dan begrepen we dit nog.

Maar gelijk men weet is dit niet zoo.

Integendeel, rusteloos hebben we weer en altoos weer met dank en innerlijke verheuging het feit erkend, dat de Heere op allerlei wijs getuigen voor zijn Naam en eer verwerkt had; en wat bij name de getuigen van 1834 betreft, is keur op keur onomwonden door ons uitgesproken, dat we, hadden we destijds geleefd, geen oogenblik zouden gearzeld hebben, om mede op te treden.

Wat wil men dan meer?

Men zal toch niet van ons eischen, dat we daarom de critiek der beginselen nalaten, waar het geldt niet Gods heerlijk doen in het verwerken van zijn getuigen, maar op een en ander in betreden die getuigen des Heeren daarna op menschelijke wijze oordeelden te mogen en te moeten doen.

Ook onze broeders van 1834 willen dit immers niet?

Ook hun immers is het er alleen om te doen, dat niet hun naam, maar de Naam des Heeren geloofd worde, en geen hunner zal immers den eisch stellen, dat wie ook, omdat Hij God den Heere looft voor de verwerking van zijn getuigen, daarom ook at het bedrijf dezer getuigen onvoorwaardelijk loven zal?

Welnu, bijaldien dit zoo is, en de godvruchtigen onder deze broeders willen het zeggen niet anders, waartoe dan dese rusteloze klacht over miskenning?

Er is toch geen onteifbaarheid onder menschen.

Feiten zijn ook door hen begaan.

En juist hoe gereeder en ootmoediger zij hier zelven voor uitkomen, hoe krachtiger ze toonen zullen, dat ze door genade geleid werden en nog worden.

Met ingenomenheid komen we nogmaals terug op wat J. H. D. in het *Chr. Weekbl.* over de Gereformeerde kerkegreering schrijft. Volkomen en van heeler harte en onbewimpeld stemt hij toe, dat een soort Besturen zooals het Synodaal Genootschap invoerde ongereformeerde zijn en door Gods Woord worden geroepen.

Hierover, zoo roept hij uit, zijn alle Gereformeerden het eens, en zij zeggen allen uit één mond: "Weg met zulk een Hierarchie in de kerk, waar Jezus Christus het eenige Hoofd is en zijn Woord alleen heerschen mag!"

Slechts oppert hij nog éne bedenking en vraagt of dit nu behoef te beletten, dat men de hoogere of meerdere vergaderingen der kerken die in Classis en Synode saamkomen den titel van Besturen gunne.

Met J. H. D. is het daarom zoo aangenaam polemiseren, omdat ge in zijn woord steeds den broeder herkent, alle schampere toon gemist wordt, en hij logisch redeneert. o, Dat toch allen dit deden.

Het bouwt het Godrijk zooveel meer dan al die opruisende hartstocht. J. H. D. en Wielenga zijn in dit opzicht veel vromer" dan vele andere disputanten. Althans zoo men met ons van oordeel is, dat harde en bittere woorden en onlogisch redeneren onder broeders onvroom is te achten.

Mogen we daarom op even bezadigen en broederlijken toon dan J. H. D., in wien elk lezer onzen vriend Donner herkent, op zijn vraag het volgende in overweging aanbieden.

1. Een Kerkeradsvergadering staat niet op één lijn met een Classicale en Synodale. Ze is van andere natuur.

Het verschil tusschen beide ligt hierin, dat de Kerkerad niet is de concentreerde kerke, maar een college van over de plaatselijke kerk door den Koning der Kerk aangestelde ambtsdragers.

Aan deze ambtsdragers gaf de Koning der Kerk besturende last en macht, en zij vormen in hun college dus metterdaad een bestuur.

Daarentegen berust de macht en de autoriteit waarmee de vergaderden in een Synode handelen volstrekt niet daarop dat deze Synodale leden, in onderscheiding van hun medebroeders door den Koning met enige macht bekleed zijn, maar uitsluitend hierop, dat ze opkomen als representanten der kerken. De Credentiebrief, dien we onlangs mededeelden, sprak het duidelijk uit: "alsof alle onze kerken elk in het bijzonder tegenwoordig waren."

2. De kerk is geen republiek, maar een absolute Monarchie. Ze leeft onder een Koning. Er kan dus in die kerk nergens op eenig deel van haar terrein een Bestuur aanwezig zijn, of die Koning moet het hebben ingesteld.

Dit nu is wel het geval met den Kerkerad. Niet met de meerdere vergaderingen.

3. Hiermede is volstrekt niet ontkend, dat de "meerderde vergaderingen" (onze vaderen spraken nooit van hogere vergaderingen) zeggenschap over de enkele kerken bezitten, maar dit zeggenschap vlocht niet voort uit een haar verleende hoogste of opperste bestuursmacht, maar uitsluitend daaruit, dat het lid of de deelen zich te regelen hebben naar het geheel, voor zoover dit geheel werkt uit de Wet des Konings, d. i. uit het Woord.

4. Wil men nu ook dit zeggenschap der meerdere vergaderingen besturen noemen, zoo zou dit op zich zelf een woordenspel zijn, dat onschuldig kon wezen. Maar om het gebeurde van 1816 durven we dit niet aan.

Was er geen wolke aan de lucht, was er van dien naam "Besturen" geen schandelijk en ergerlijk misbruik gemaakt, we zouden zwijgen.

Maar nu onder dien naam "Besturen" zoo gruwelijk tegen onzen Koning gerebelleerd is, en die rebelleie nog voortduurt, en de naam "Besturen" toch slechts in overdachtelijken en in oneigenlijken zin van de "meerderde vergaderingen" kan gebruikt, nu is die naam "Besturen" voor ons met zwarte kool geteekend, nu stuit ze ons tegen de borst, en verzoeken we vriendelijk aan onze broeders, dat ze ons toch niet dwingen willen, dien gehaten naam over te nemen, maar ons toestaan dien te mijden als de oorzaak van veel kwaad.

Toen we onlangs melding maakten van een zeer zonderling gevoelen door den heer Hattink over de invoering der organisatie van 1816 geuit, als zou ieder Christen daarnaar deswege reeds gehoorzaamheid verschuldigd zijn, omdat ze ingevoerd was door een koning "bij de gratie Gods", voegden we er bij dat deze opinie verdedigd was in de *N. Zwolsche Courant*.

Hiertegen diende de redactie van dit blad echter een vriendelijk protest in, en verklaarde niet te vatten, welk artikel uit haar blad we daarbij op het oog hadden.

Dit noopte ons tot een onderzoek, dat, daar we niet alle bladen bewaren kunnen, eenigen tijd nam.

Nu echter is de zaak opgehelderd.

Het door ons gemaakte artikel is niet uit de *N. Zwolsche Courant*, maar uit de oude *Zwolsche Courant* van 17 Mei jl.

Het droeg ten titel: *De Kerkerad van Dordrecht* en ving aan met deze woorden:

Na zeventig jaren — treffende overeenkomst met den duur der Babylonische gevangenschap — levens onder de organisatie, ingevoerd door eenen Koning *bij de gratie Gods*, desavoueert een deel der Ned. Herv. Kerk, en juist zij, die ten aanzien van het koningschap het hoogst deze gratie Gods ophemelen, het gezag van het door den Koning in 1816 ingevoerd reglement, om terug te keeren tot menschelijke vonden, tot het gezag dat uit menschen over menschen werd begered, tot de kerkenordeninge van Dordrecht van 1619.

Het was onderteekend door Mr. R. E. Hattink van Almelo.

Daar het blad zoek was, citeerden we uit onze herinnering, en gelijk nu blijkt, volkomen juist wat inhoud en naam betreft, naar met deze twee vergissingen, dat het de *Oude* in stee van de *Nieuwe* Zwolsche was, en niet Ds. maar Mr. Hattink het schreef.

De opinie wordt, nu ze van een jurist is, er nog te sonderlinger en te onverklaarder door.

KUYPER.

Agendum

VOOR HET

Synodaal Convent der ontkomen Gereformeerde Kerken in Nederland.

Door den Kerkerad van Voorhuizen, naar Rotterdam samengeroepen tegen 28 Juni 1837.

Art. 1. Een der afgevaardigden van den Kerkerad te Voorhuizen opent de vergadering te tien ure precies, en gaat voor in den gebede, om den zegen des Heeren over dit Convent af te smoecken.

Art. 2. De tijdelijke voorzitter benoemt een Commissie van zes leden, om de Credentiaalen en Instructien, die reeds ingekomen zijn, of alsnog inkomen mochten, in ontvangst te nemen, die na te zien en daarvoor te rapporteeren.

Art. 3. De tijdelijke voorzitter noodigt de Commissie van het Agendum uit, om bij monde van haren voorzitter, Dr. A. Kuyper, het Agendum ter tafel te brengen, en voorts de noodige voorstellen te doen tot regeling der vergaderingen en werkzaamheden.

Art. 4. De tijdelijke voorzitter stelt alsnu aan de orde, de benoeming uit de stemhebbende broeders van een Praeses, twee Assessoren en twee Scribae of Actuarii.

Art. 5. Deze gekozen broeders treden op, en de gekozen Praeses neemt de leiding der vergadering over.

Art. 6. Regeling van de presentielijst en toegangskaart; en regeling van de opgave aan de pers.

Art. 7. Mededeeling van wat voor de leden persoonlijk van aandelang mocht zijn, tenzij dit reeds bij Art. 3 mocht zijn afgedaan.

Art. 8. Eerste deel van het rapport over de Credentiaalen, en vastelling van de rol der stemhebbende leden.

DEEL II. Regeling van het verband der Kerken.

Art. 9. Alsnu komt aan de orde het eerste vraagstuk, aldus luidende: Aangezien de Kerken Christi naar eisch van Gods Woord gehouden en verbonden zijn, niet elk op zich zelve, maar in onderling verband met elkander te leven, zoo wordt gevraagd, op welken voet de nu ontkomen Kerken zulk een verband nu reeds regelen kunnen? Of zulk een verband der Kerken, met het oog op de vele Gereformeerde Belijders en Kerkelijke groepen, die thans nog onder de Synodale Hierarchie bleven of eigene formatie zochten, al dan niet slechts een voorloopig karakter zal dragen? Welke de kenteekenen zijn, waardoor zulk een voorloopig Kerkeverband van een duurzaam Kerkeverband onderscheiden is? En eindelijk, door welke termen en door welke naam men dit karakter van het Kerkeverband, ter afsnijding van alle misverstand, duidelijk kan aangeven?

Art. 10. Besluit het Convent tot regeling van het Kerkeverband over te gaan, dan komt in de tweede plaats de vraag aan de orde, hoe dan de *samenvoeging der Kerk* bij dit verband zal zijn. Naar de Oude Classicale en Provinciale saamvoeging van vóór 1816? Naar de Classicale en Provinciale saamvoeging van na 1816, gelijk die nu is? Alleen naar Classicale of ook naar Provinciale saamvoeging? Of en hoe Classen kunnen gecombineerd worden, zoo daarin voornamelijk te weinig Kerken zijn, om zelfstandig te handelen? Hoe dan deze combinatie zullen zijn? Of het niet goed ware terstond door de Kerken uit elke Provincie deze combinatie aan het Convent te laten voorstellen?

Art. 11. Ten derde zal alsdan te beslissen zijn, welke Kerk voor elke Classis of voor elke Combinatie van Classis op zal roepen? Indien er ook tot het houden van Provinciale Vergaderingen van meerdere Classen besloten werd, welke Kerk deze vergaderingen zal saamroepen? Hoevele malen des jaars deze Vergaderingen saam zullen komen? Hoe de kosten van deze Vergaderingen zullen bestreden worden? En eindelijk hoe men geraken zal tot de onderlinge visitatie der Kerken.

Art. 12. Na regeling van deze aangelegenheden, zal men voor de vraag komen te staan: Of, hoe en wanneer er wederom een *generale* Vergadering van alle ontkomen Kerken zal saam worden geroepen? Of voor zulk een Vergadering de naam zal worden aangenomen van Voorloopige Synode der Doleerende Gereformeerde Kerken? Van wie de oproeping voor deze Synodale Vergadering zal uitgaan? Wie en op welke wijze naar deze Synodale Vergadering zullen afvaardigen? De Kerken afzonderlijk? De Kerken Classiaal bijeen gevoegd? Of de Kerken Provinciaal saamgenomen? Waar deze Synodale Vergadering zal worden gehouden? Wanneer? Hoe de kosten te bestrijden?

Art. 13. Hiernit vloekt voort, de ontbinding en het ontslag van het Bureau van het Congres, en later de benoeming van Synodale Deputaten voor de afdoening van wat door het Synodaal Convent hun mocht worden opgedragen.

Art. 14. Keuze van een orgaan voor het doen van mededeelingen omtrent de Kerken en de meerdere Vergaderingen."

DEEL III. Nog niet of nog slechts gebrekkigly ontkomen Kerken.

Art. 15. Aangezien in onderscheidene Kerken nog slechts enkele geloovigen van hun liefdere voor de zuivere Religie en de zuiverde Kerkegreening lieten blyken, zonder dat zij naar het ambit der geloovigen voornamelijk tot de benoeming van Opzieners en Armverzorgers overgingen, zoo wordt gevraagd: hoe deze "beginsels van Kerken", gelijk onze vaderen ze noemden, tot vaster staat te brengen zijn? Of tijdelijk enkele geloovigen in onderscheidene dorpen schik hietoe combineren kunnen? Of deze combinatie juist moet: de formatie eener plaatselijke Kerk in één dorp, waarbij de andere dan toetreden? Of één Kerk saam gevoegd uit meerdere dorpen? Of wel een combinatie van zoveel Kerken als er dorpen zijn? En eindelijk hoe in dit geval de saamstelling van den Kerkerad tot stand moet komen?

Art. 16. Overmits in tal van Kerken nog vele geloovigen zijn, die alsnog voor het hand nemen der reformatie terugdeinzen, zoo wordt gevraagd, welke middelen de Classen kunnen aanwenden, om onder deze aarzelande broeders het werk der reformatie door te zetten.

Art. 17. Naardien ook in vroegere jaren en buiten verband met de jongste gebeurtenissen, in onderscheidene steden en dorpen enkele groepen Gereformeerde belijders onder het juk der Synodale Hierarchie zijn uitgegaan, zonder tot voorloopige vaste Kerkelijke instelling te geraken, zoo wordt gevraagd, op welke wijze deze groepen tot vaster staat en met de ontkomen Kerken in verband zij te brengen.

DEEL IV. Verband met geloovigen, die reeds vroeger het juk der Hierarchie afmierpen, en sich voorhands op eigen voet hebben ingericht.

Art. 18. Dewijl reeds sedert lang onderscheidene malen een deel der geloovigen tegen de aanranding van Jezus Koninklijke Heerschappij door de Synodale Hierarchie in verzet is gekomen, en reeds sedert 1834 meerdere groepen dezer broeders, zelfs op uitgebreide schaal, tot Kerkelijke regeling zijn overgegaan, zoo wordt gevraagd, welke weg moet worden ingeslagen, om met deze groepen tot vereeniging te geraken, en alzoo het optreden in wel geordend verband van alle Gereformeerde Kerken in deze landen voor te bereiden?

Art. 19. Deze vraag eischt afzonderlijke bespreking ten opzichte van hen die saamlevende onder den naam van de "Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland", ingevolge het Reglement van 1869, de groep van Ds Ledeboer enz. enz.

Art. 20. Ingelijks afzonderlijk ten opzichte van de groep, tot wier optreden het woord en het werk van wijlen Ds. Ledeboer den stoot gaf.

Art. 21. En insgelijks afzonderlijk ten aanzien van de groepen die zich hier en daar als "vrije kerk", "vrije gemeenten", of nog voorbestaande "kruiskerk" openbaarden.

DEEL V. Verband met de Gereformeerde Kerken buiten onze grenzen, bijzonderly met die van Nederlandsche herkomst.

Art. 22. Overmits de Kerken Christi niet afgesloten mogen blijven binnen de grenzen van één bepaald land, maar zich bewust hebben te blijven van haren samenhang met de Kerke Christi van gereformeerde belijdenis ook over onze grenzen, zoo wordt gevraagd: Op welke wijze deze vergadering aan de buitenlandse Kerken kennis zal geven van de vrijmaking veler Kerken in ons vaderland? Aan welke Kerken deze kennisgeving zal gezonden worden? Wie hiernede zullen worden belast?

Art. 23. Ter onderhouding van duurzame correspondentie met de buitenlandse Kerken, wordt gevraagd, of men dezerzijds afgevaardigden zenden zal naar andere vergaderingen buitenaal? Alsook, of men aan de buitenlandse Vergadering verzoeken zal het zenden van afgevaardigden naar onze eerstvolgende generale Vergadering? Almrede wie hiertoe gedeputeerd worden, en desverzeicht, hoe de kosten dezer deputatie zullen gevonden worden?

Art. 24. En eindelijk, overmits veel kwaad en valsche gerucht omtrent onze zaken ook buiten ons land verspreid wordt, of het niet wenschelijk ware, in de Engelsche of Duitse taal een klein geschrift te doen uitgaan ter voorlichting van de broeders buiten af. Almrede of niet in buitenlandse kerkelijke periodieke geschriften een gestadige mededeeling omtrent den loop onzer zaken kon gedaan worden.

DEEL V. Van de Stichting van Gereformeerde Kerken onder de Heidenen en van de Zending onder de Joden.

Art. 25. Naardien de Kerken onzes Heeren de roeping hebben, om haar heil niet alleen zelve te genieten, maar om ook in den Naam des Heeren te gaan tot hen die vooralsnog buiten staan, zoo wordt gevraagd, of deze Vergadering zich niet terstond zal uitspreken voor de gehondenheid der Kerken, om de Zending onder de Heidenen en onder de Joden ter hand te nemen.

DEEL VI. Van de Bediening des Woords en der Sacramenten.

Art. 26. Dewijl de toelating tot de Bediening des Woords en der Sacramenten overwijd voorzichtig verzeicht, zoo wordt gevraagd: Welke regelen te stellen zijn voor de onderzoekinge van degenen, die zich daarvoor aanmelden, alsook of deze vergadering enige broeders deputeeren zal, om de Classicale onderzoekingen bij te wonen, teneinde deze onderzoekingen in de onderscheidene Classen op een eenparigen voet mogen gehouden worden? En eindelijk, welk formulier in alle Classen aan hen, die geschikt bevonden worden, ter teekening zal worden voorgelegd?

Art. 27. Naardien personen, die in onderscheidene Kerken of groepen van Kerken reeds tot de Bediening werden toegelaten en werkzaam waren, zich voor den dienst in onze Kerken konden aanmelden, zoo wordt gevraagd: Op welke wijze de Classis hierin te werk zullen gaan, ten opzichte van hen, die later pas van onder de Hierarchie uitkomen; van hen, die bij de Christelijke Gereformeerde Kerken zijn aangegesteld; van hen die in vrije Kerken optreden; en van hen die zonder kerkelijk verband den titel van Dienaren des Woords voeren.

Art. 28. Daar ook buitenlandse Kerken ons Dienaren kunnen afstaan, zoo wordt gevraagd, hoe men handelen zal met hen, die uit het Buitenland zich aanmelden.

Art. 29. Is het raadzaam om thans op eenigszins uitgebreide schaal gebruik te maken van het bij Art. 8 der Kerkenorde erkende recht der Kerken, om ook ongestuuderde personen van singuliere gaven te roepen, en op welke wijze behoort alsdan deze zaak geregeld?

Art. 30. Oordeelt de Vergadering, dat het goed zou zijn, in dezen nood der Kerken, zekere hulpdienaren aan te stellen, die als "Evangelisten", Catecheten" of "Zendingleerders" konden optreden?

Art. 31. Daar het meesendeel van de ontkomene Kerken thans niet voorzien is van het vereichte getal Bedienaren des Woords, zoo wordt gevraagd, wat gedaan kan worden, om tijdelijk aan dezen nood te gemoet te komen?

Art. 32. En in het bijzonder of het wenschelijk zij te achten, dat een lijst der vacante Kerken worde opgemaakt, en door de grootere Kerken op de rij af gequalificeerde "Oefenaars", "Catecheten", "Evangelisten" of "Zendingleerders" naar deze vacante Kerken gezonden worden? En zoo ja, aan wie de vergadering de regeling en uitvoering hiervan opdraagt?

Art. 33. Of de voorlezing van eene predicatie niet zoo zij in te richten, dat eenige deputaten in last krijgen, die vacante Kerken te voorzien van een goede yolgreeske degelijke en wel gefundeerde predicatie? Welke regelen voor de goede uitvoering van zulk lezen te geven zijn? En door wien, bijaldien zulk lezen door iemand buiten den Kerkerad geschiedt, de dienst te openen, de geboden te doen en de zegen op de gemeente zij te leggen.

Art. 34. Of het niet dringend noodzakelijk is allerwegen ten eerste de predicatie van den Catechismus te hervatten en geregeld de Catechisatie voort te zetten.

Art. 35. Aangezien zich bij de Bediening van den H. Doop en van het H. Avondmaal thans vele ongeregelde verhoudingen voordoen, zoo wordt gevraagd, welke gedragslijn de vergadering oordeelt, dat hierbij te volgen zijn en in verband hiernede, hoe te handelen zij met de discipline en met het nitreiken van attestatie.

DEEL VI. Van de Bediening der Barmhartigheid en het Onderwijs der jeugd in de Scholen.

Art. 36. Naardien in de meeste Kerken al hetgeen voor het onderhoud der meest behoefte gemeenteleden werd saamgebracht, ons thans door overmacht onthouden wordt, zoo wordt gevraagd op welke wijze door onze Kerken in dezen nood van armen en behoeftigen, van weduwen en wezen, van ouden van dagen en kranken, van blinden en dooven, en met allerlei gebrek bezochten moet worden voorzien.

Art. 37. Ten einde te verhoeden, dat in navolging van de vroegere Hierarchie sleur het werk der Barmhartigheid niet weer in doodsche, ongeestelijke bedeling onderga, zoo wordt gevraagd, wat te doen zijn, om dezen arbeid weer in overeenstemming te brengen, en beter dan dusver een vrucht te doen afwerpen voor de oplossing der sociale vraagstukken.

Art. 38. Over zijn, zelve in onderdichtig li word gevraagd kan worden tot het wijs en in hoe hebben in te li DEEL VII. Van

Art. 39. Op ken dolerend wendige aange misbruik en o Zal dese regell gaan onder der kelijke Kas?

Art. 40. Zal een generale d zaak der Gen voren?

Art. 41. drage betaald traktement of noodlijdende K

Art. 42. Zal zorg te word van produktie DEEL VIII. Va van Kerken, d

Art. 42. Komene Kerke recht op den I reformeerde K rechter gebrae

Art. 43. In men Kerken. Rijk ten opzic

Art. 44. Op memm Kerken op hard kerke

Art. 45. Op des Woords weduwfondsen.

Art. 46. Wel raden nemen, en leden der te erkennen?

Art. 47. Wel vigen in Kerke reformatie, ov chischen Kerke

Art. 48. Eet het Convent I worden ingedi

Art. 49. Op en Resumtie c

Art. 50. Slin zeggung.

Aldus

Namen de Ker Dr. A. KUYP Dr. F. L. RU Amsterdam

Acta

L. J. Maandi lokaal te Rot Van den Bergh bereiding van komene Kerke opende de V Voorthuizen v broeders uit eenige groepe Reformatie re door Dr. A. I lijken voorzit Commissie ve op voorstel samengesteld, Ds. Lion Cas sessor, Ds. Deze treden e de leiding de commissie be dienen van pi ren: Kuyper, V. d. Bergh, Loon, D. Heenskerk, J Van de Bleeke In de nami lijst der sten bringt Dr. K. Het adres her Agendum va word:

o punt naar goddelij om niet indej ven staan ma saam te plas schap van de Slechts dan en zijn zij lie niet kan gev Gods Woords der Waarheid lijke majesteli 3. Zulk een gelegenheden kerken op e moet het in alle kerken, en even d hebben, maas het alleen de

3. Daarent gelege n vaster te mal 4. Daar im voor zooveel een is; kan e oppericht dar die een zelfd achtig zijn, e kunnen werk Eisch voe alsoo zijn, d maar ook d Hierarchie E uit de kerke Ger. Kerk saamwerken.

5. Zoolang dus het aan dan voorloop treden een o miskenning deren zijn, t belijdenis v bede, om me te worden in